

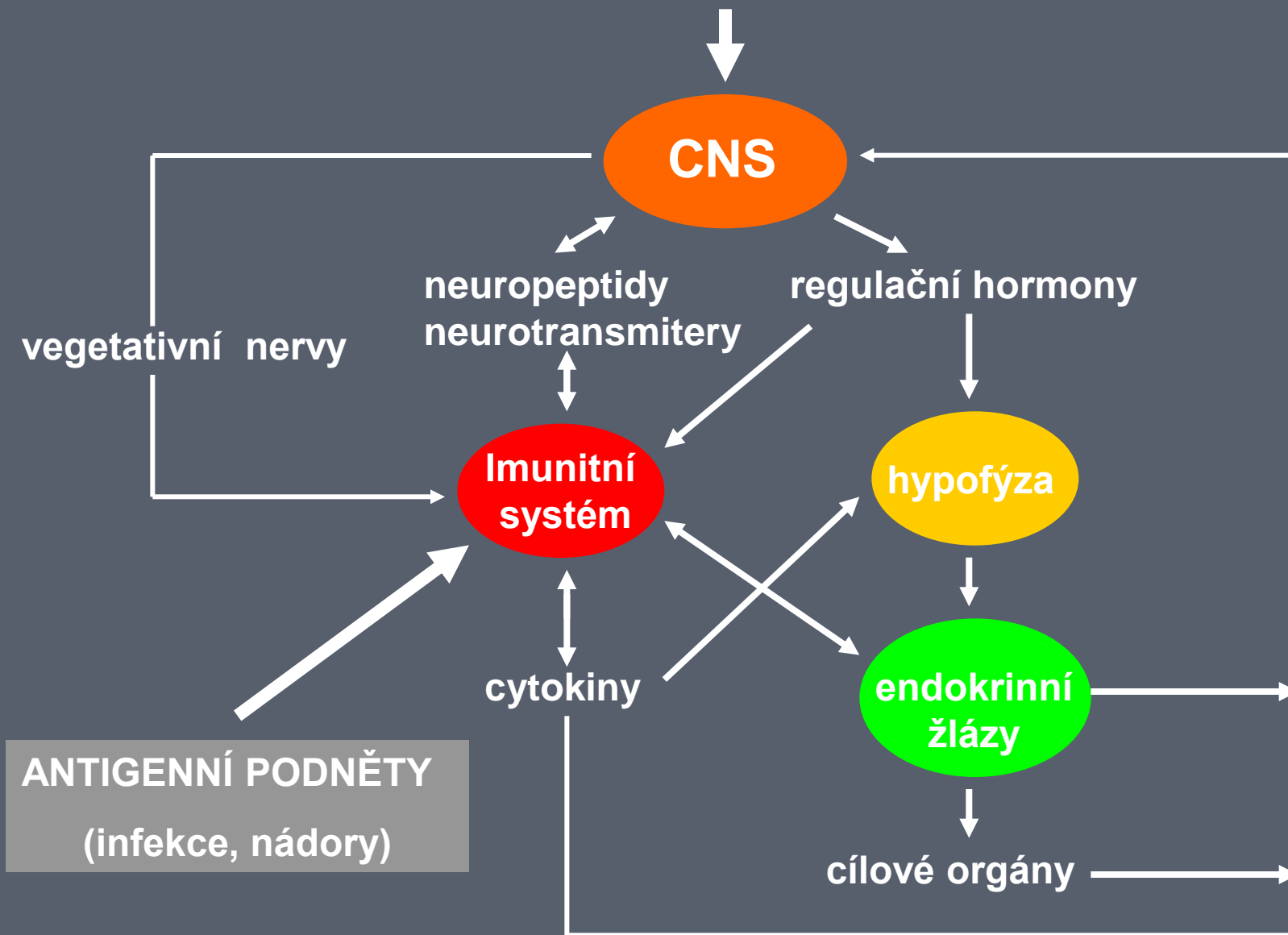
Imunologické obranné reakce

Součástí fyziologických mechanismů udržujících homeostázu a integritu organismu

Fyziologie – 2. ročník

L. Prokešová, ÚIM 1. LF UK

**SMYSLOVÉ A EMOCIONÁLNÍ
PODNĚTY**

Základní vlastnost imunitního systému

Imunologické rozpoznávání
(rozpoznávání antigenů)

cizí x vlastní

škodlivé x neškodné

→ eliminace nebo zneškodnění antigenu

Funkce imunitního systému

Ochrana proti infekci
Imunologický dohled

Eliminace nebo zneškodnění antigenu
Zachování integrity organismu

„Cizí“ rozpoznávané imunitním systémem

1. paraziti: *viry*

bakterie

houby

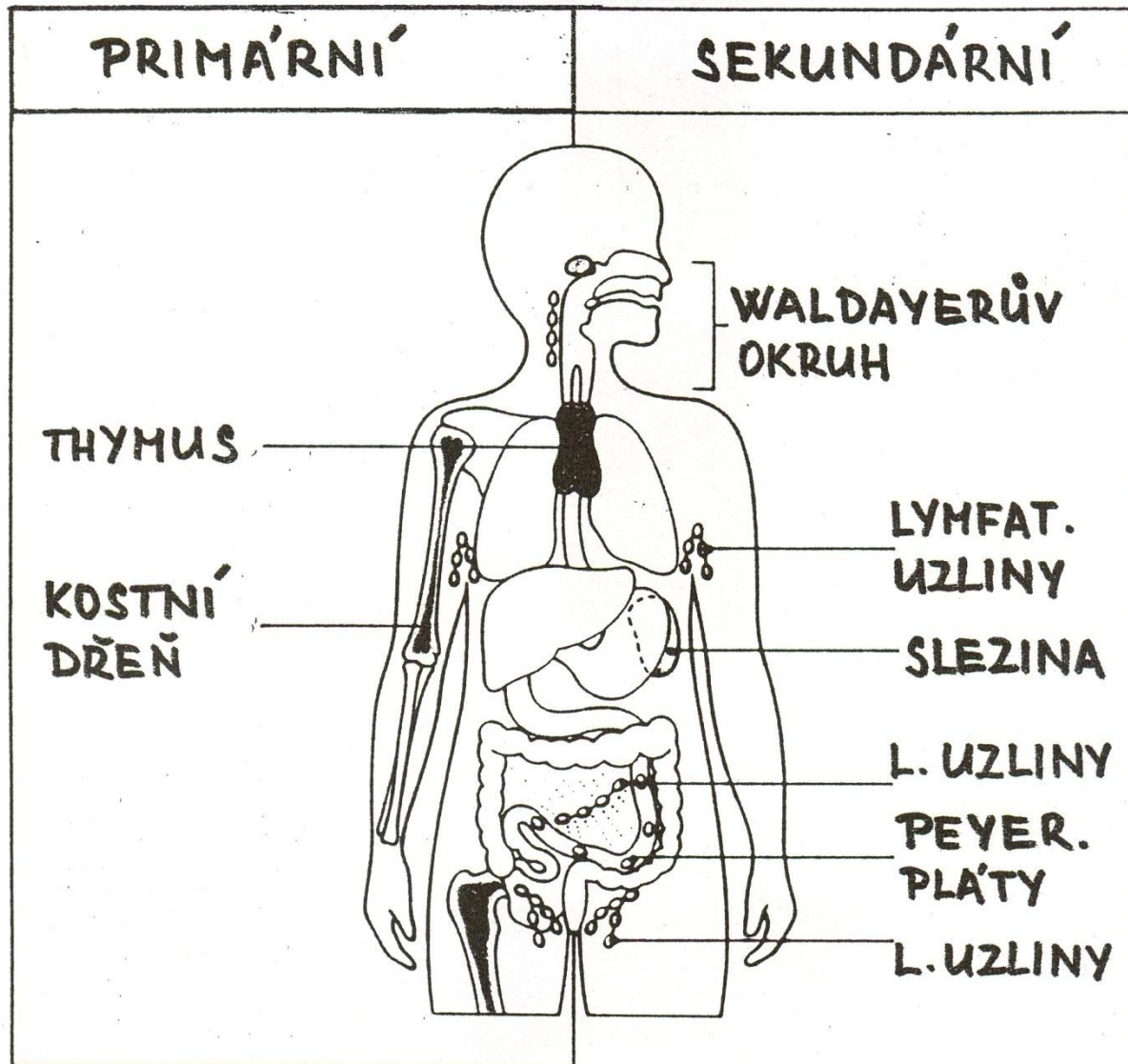
eukaryontní paraziti

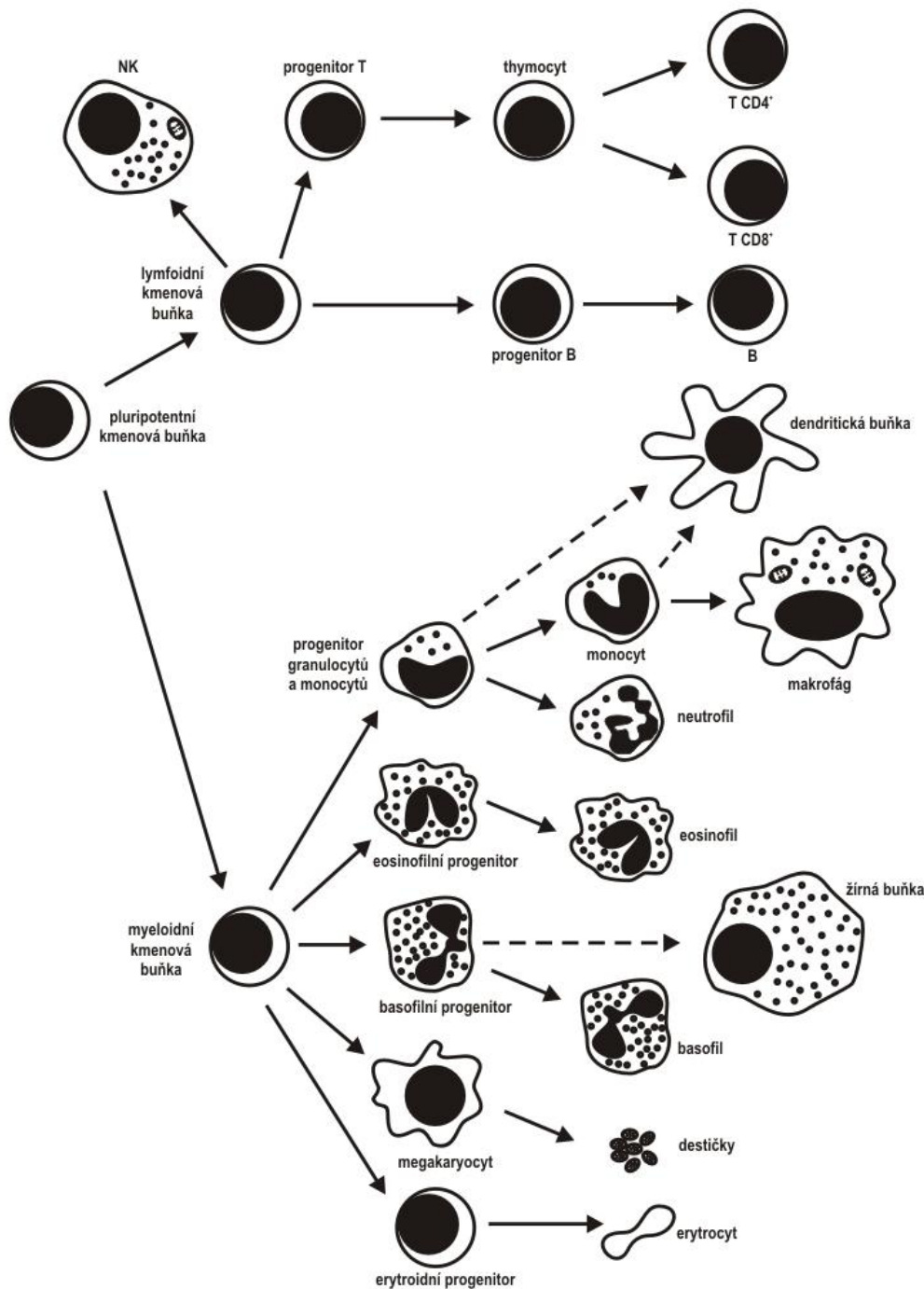
2. Neškodné cizí Ag: *Ag potravy*

3. „odcizené“ vlastní: *poškozené buňky*

nádorové buňky

LYMFATICKÉ ORGÁNY

buňky imunitního systému

+ epitel
+ endotel

Přirozená imunita

- fylogeneticky starší
- vrozená, pohotová
- hrubé rozlišování

- fagocyty
- NK buňky
- žírné buňky
- buňky předkládající Ag
- komplementový systém
- antibakteriální látky
- interferony (cytokiny)

Adaptivní imunita

- fylogeneticky mladší
- adaptivní
- jemné rozlišování
- paměť

lymfocyty

- B → tvorba protilátek
- T → buněčná imunita

Imunologické rozpoznávání při reakcích přirozené imunity

- **PAMP** - pathogen-associated molecular pattern
- **PRR** - pattern-recognition receptors

Imunologické rozpoznávání při reakcích adaptivní imunity

Specifické receptory na povrchu lymfocytů

B a T (**TCR a BCR**)

Funkce lymfocytů B – tvorba protilátek

Úloha protilátek

- neutralizace virů a toxinů
- zábrana adherence mikrobů ke sliznicím
- opsonizace pro fagocytózu
- aktivace komplementu
- buněčná cytotoxicita závislá na protilátkách (ADCC)

Funkce lymfocytů T

- Regulační funkce
  - *přímý kontakt*
  - *rozpuštěné mediátory*
- Efektorové funkce
  - *aktivace makrofágů*
  - *cytotoxicita*

Funkce cytokinů

- regulace imunitní odpovědi
  - řízení tvorby protilátek*
  - ovlivnění cytotoxických reakcí*
  - působení na žírné buňky*
  - působení na fagocytózu*
  - aktivace makrofágů*
- růst a diferenciacie hematopoetických b.
- mediátory zánětu
- stimulace tvorby bílkovin akutní fáze
- působení na růst endotelu
- působení na růst fibroblastů
- působení na nervový systém
- působení na endokrinní systém

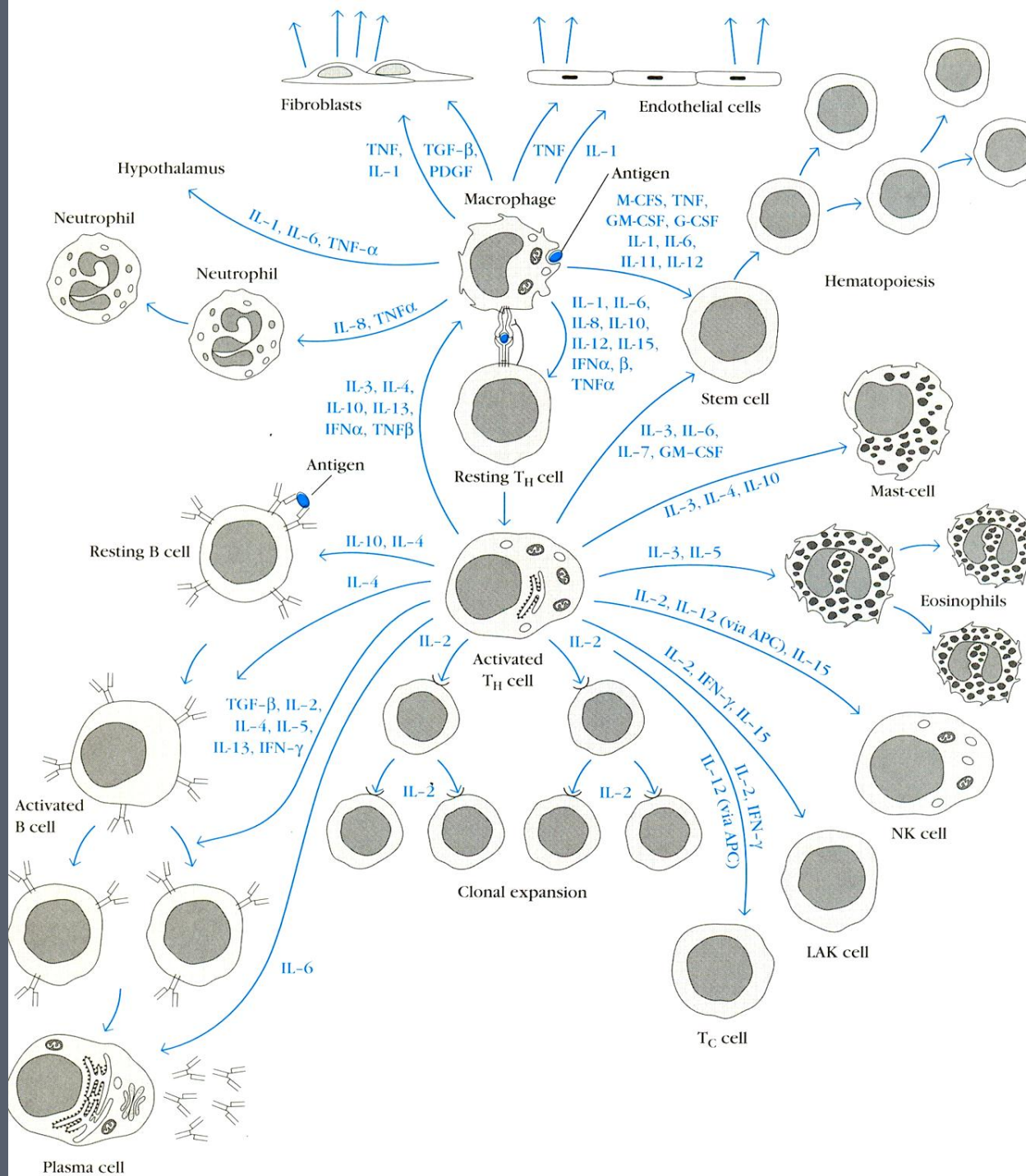
Nutnost regulace imunitních reakcí

nedostatečná funkce →
infekce, nádory

nepřiměřená funkce →
imunopatologické stavy
(alergie, autoimunita)

Regulační působení na imunitní systém

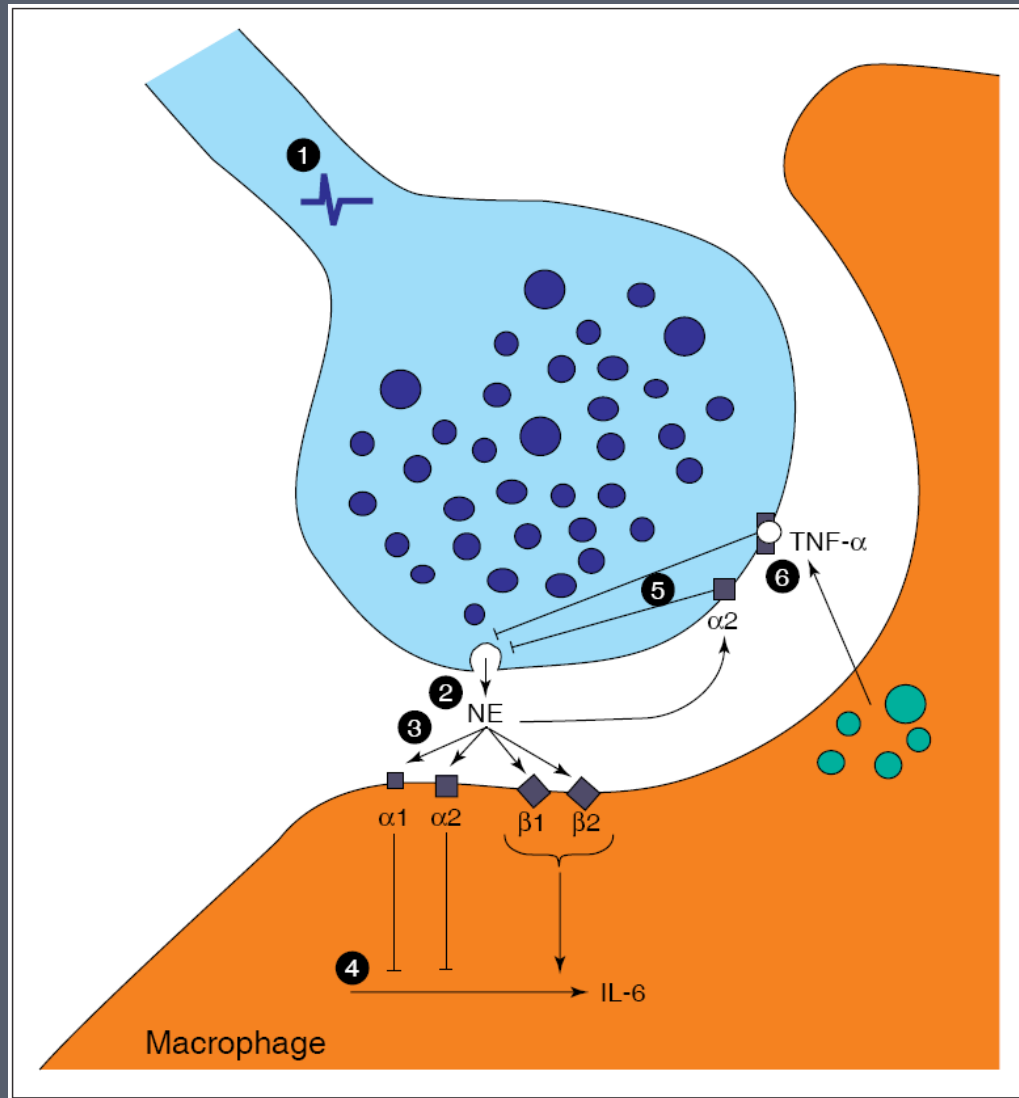
- vlastní regulace imunitního systému
  - kontakt buněk*
  - rozpuštěné mediátory (cytokiny)*
- hormony
- Neurotransmitery, neuropeptidy
- inervace lymfatických tkání
  - vegetativní (sympaticus, parasympaticus)*
  - periferní*

Vlastní regulace imunitního systému

cytokiny
 ↓
 receptory pro cytokiny

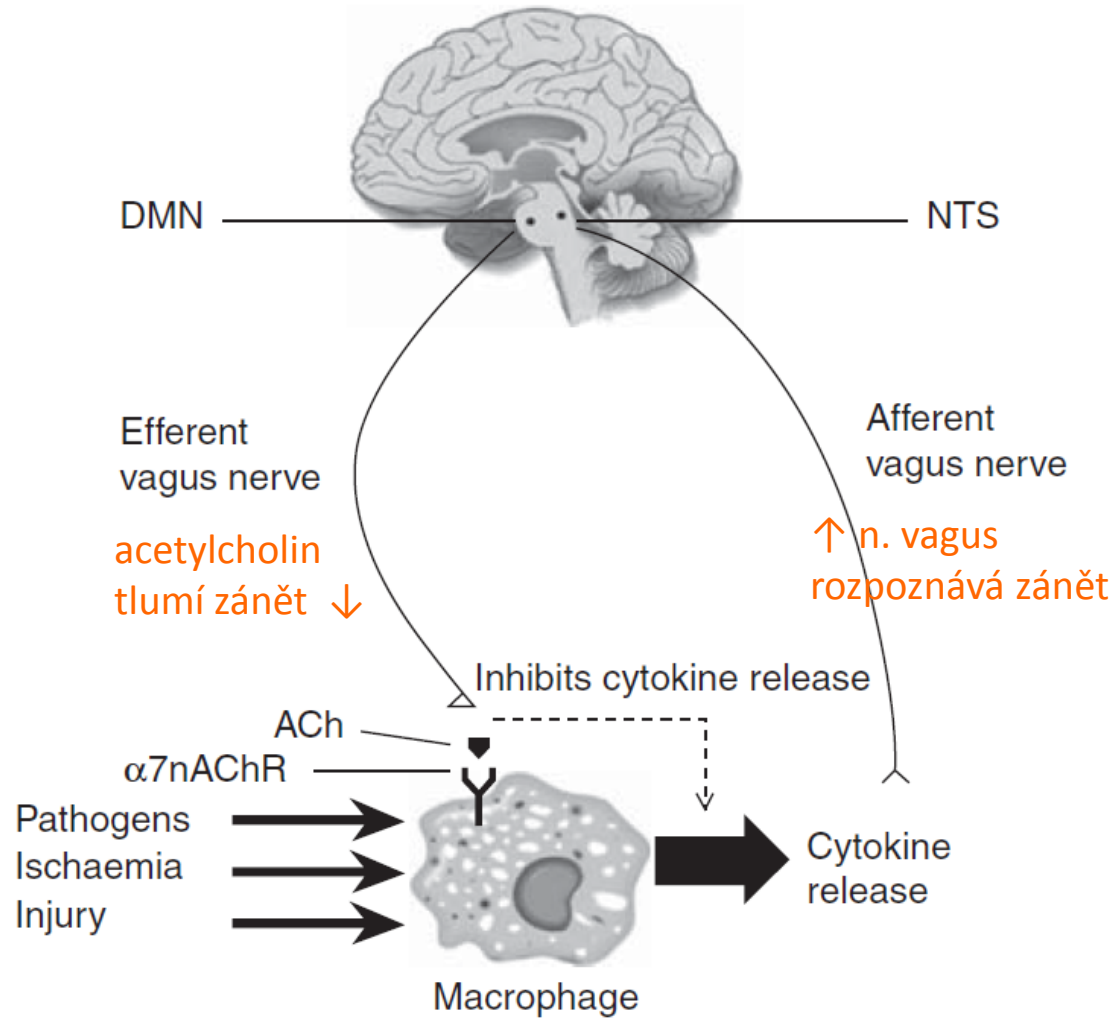
Dialog mezi nervovým zakončením a makrofágem

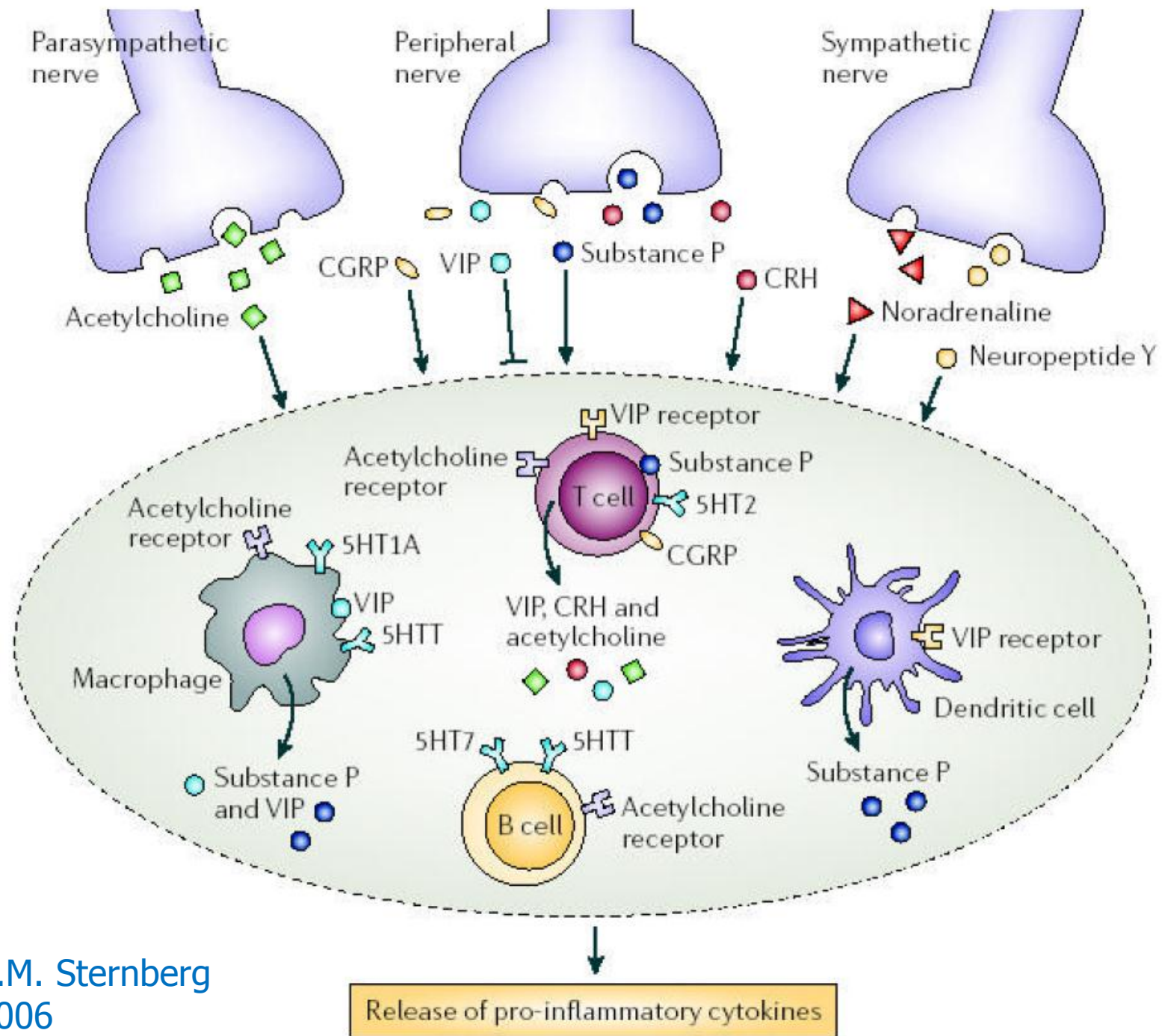
R.H. Straub,
J. Westermann,
J.Schoelmerich,
W. Falk
1998

zánětový reflex (vagový imunitní reflex)

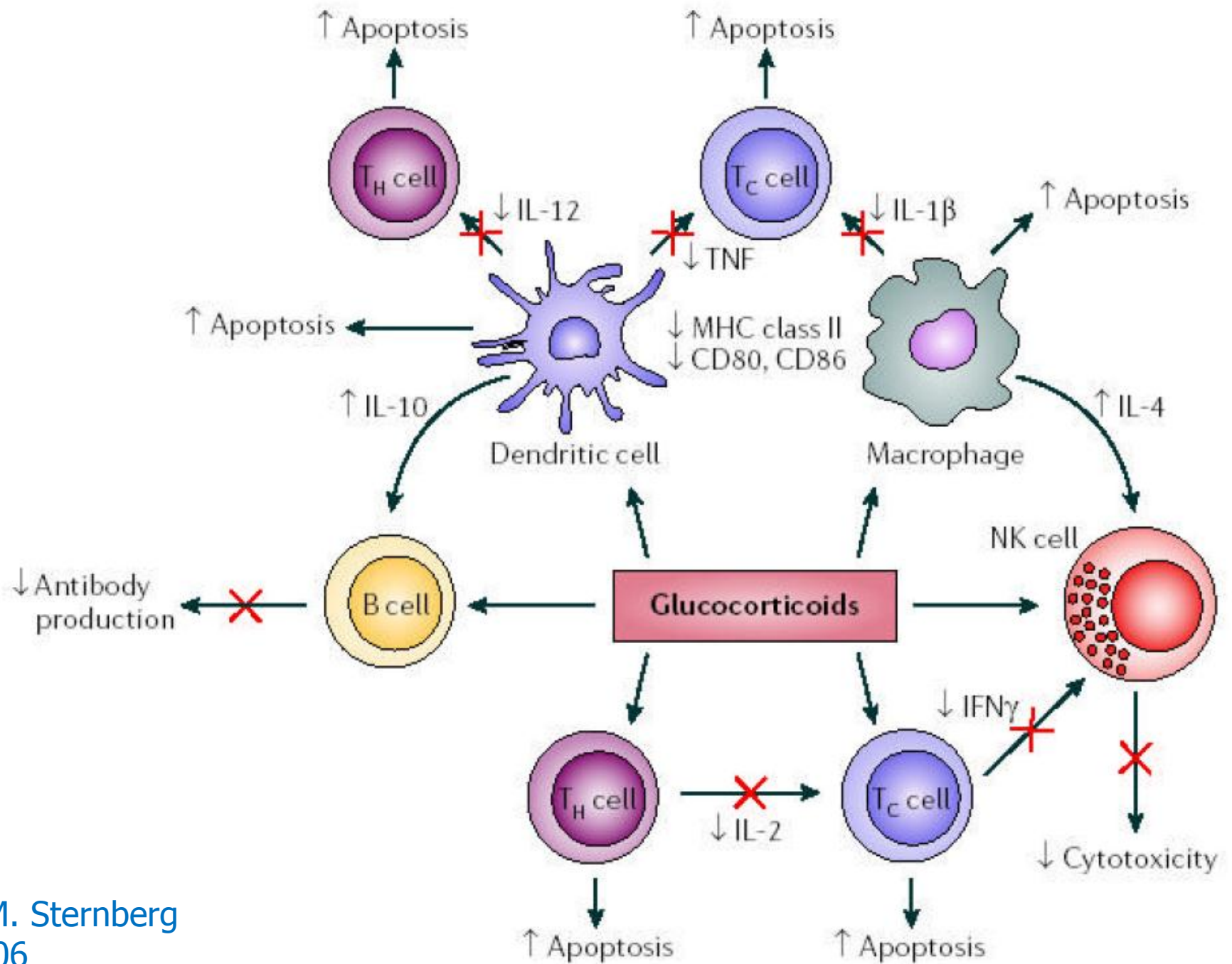

G.R. Johnston,
N.R. Webster
2009

Neuroendokrinní faktory s imunomodulačními vlastnostmi

- katecholaminy (noradrenalin a adrenalin) -/+
- acetylcholin -/+
- endorfiny, enkefaliny +/-
- melatonin +
- ACTH +/-
- TSH +
- prolaktin +
- růstový hormon +
- VIP (vasoaktivní intestinální peptid) -/+
- glukokortikoidy (hydrokortison) -
- pohlavní hormony -/+

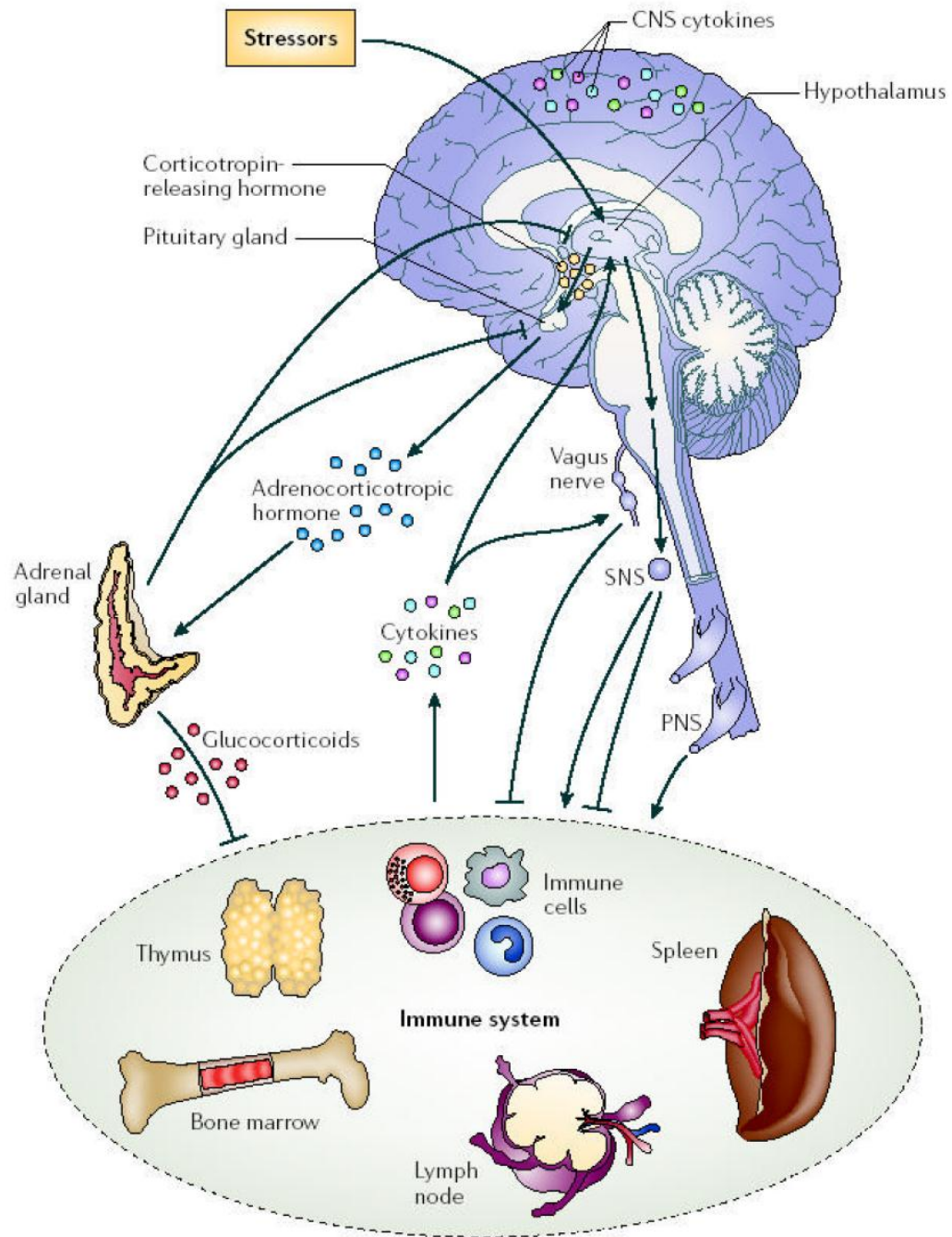
Neuroendokrinní faktory produkované buňkami imunitního systému

- hormon regulující ACTH (CRH)
- somatostatin
- ACTH
- růstový hormon
- prolaktin
- tyreotropní hormon (TSH)
- endorfiny, enkefaliny
- substance P, VIP
- nervový růstový faktor (NGF)

Buňky nervového systému produkující cytokiny charakteristické pro buňky imunitního systému:

- mikroglie
- astrocyty
- oligodendrocyty
- neurony
- endotelové buňky

E.M. Sternberg
(2006)